

Міністерство освіти і науки України
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

економіки та підприємництва

А.А. Брояка

«19» квітня 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА»

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 051 Економіка

Освітньо-професійна програма Економіка

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні ради студентського
самоврядування факультету
економіки та підприємництва
Протокол № 6
від «23» березня 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Вченої Ради
факультету економіки та
підприємництва
Протокол № 8
від «19» квітня 2021 р.

Вінниця 2021

1. Відомості про викладача, який викладає навчальну дисципліну

Сахно Андрій Анатолійович, доктор економічних наук, професор кафедри економіки та підприємницької діяльності, електронна адреса: andrijsahno@gmail.com

2. Опис навчальної дисципліни ВК 7. Економічна безпека підприємства; кількість кредитів ЄКТС – 6;

кількість годин – 180 годин, у тому числі 58 аудиторних годин, 122 години самостійна робота.

Програма навчальної дисципліни передбачає перезарахування кредитів освітніх компонентів, отриманих студентами, які навчалися за програмою академічної мобільності, неформальної та інформальної освіти за наявності відповідних підтверджуючих документів.

Передбачено розробка аудіокурсу, дистанційних online курсів для здобувачів з особливими освітніми проблемами (інклюзивної освіти).

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Термін викладання – один семестр, 3 курс, 6 семестр.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної програми

Економічна безпека підприємства належить до навчальної дисциплін вибіркової компоненти, освітній компонент циклу професійної та практичної підготовки;

– при вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Економіка підприємства».

– основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Менеджмент».

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1. Призначення навчальної дисципліни. Освітня компонента «Економічна безпека підприємства» спрямована на отримання здобувачами однієї з важливих і універсальних компетентності – формування у студентів сучасного економічного мислення, набуття та систематизація знань з визначення економічної безпеки підприємства в сучасних умовах господарювання, вироблення вмінь і навичок їх використання у практичній діяльності; надати допомогу в започаткуванні у студентів навичок та вмінні використовувати теоретичний інструментарій в дослідженні економічної безпеки підприємства, а також можливостей прогнозування й прийняття рішень.

5.2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни – формування системи теоретичних і практичних знань і компетентностей щодо забезпечення економічної безпеки підприємства. Надання основних системних теоретичних і практичних знань про характер, зміст та особливості формування економічної безпеки підприємства.

Задачі вивчення дисципліни – теоретична та практична підготовка, самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення, використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень, опанувати теоретичні засади формування економічної безпеки підприємства; розуміти особливості організації охоронної діяльності; розуміти специфіку формування та поступового забезпечення ефективної діяльності підприємства; набути практичних навиків боротьби з забороненими заходами конкурентів; розуміти особливості маркетингу та організації ефективної протидії конкурентам.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувані такі програмні компетентності:

інтегральні компетентності (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудоуних відносин.

СК9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових

документів та аналітичних звітів.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

програмні результати:

РН 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

РН 7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

РН 8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

РН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

РН 17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (hardskills): практичні навички (систематизація знань з організації торгівлі в сучасних умовах господарювання, використовується аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень), робота в команді (реалізується через: метод проєктів) та (softskills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

5.3. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Економічна безпека підприємства» належить до вибірових компонент. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: теоретичні засади економічної безпеки підприємства; організаційні моделі в системі економічної безпеки підприємства; особливості формування економічної безпеки підприємства; особливості організаційної побудови безпеки на підприємстві; розуміти специфіку оцінювання економічної безпеки підприємства; як формується система захисту інформації; як здійснюється промислова розвідка; набути практичних навичок протидії погрозам економічної безпеки; розуміти особливості функціонування механізму забезпечення економічної безпеки підприємства;

особливості функціональних дій служби безпеки на підприємстві тощо.

5.4. План вивчення навчальної дисципліни

Тиждень	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1,2	Загально-економічні положення безпеки підприємства	4	2	12
3,4	Оцінка рівня економічної безпеки підприємства	4	4	12
5,6	Основні напрями організації економічної безпеки на підприємстві	4	4	12
7	Служба безпеки на підприємстві	2	2	12
8	Організація захисту комерційної таємниці на підприємстві	2	2	12
9,10	Промислова розвідка та промисловий шпіонаж	4	4	13
11	Економічні злочини, які впливають на стан економічної безпеки підприємництва	2	2	12
12	Технологічні та функціональні дії щодо захисту від погроз економічної безпеки	2	2	12
13	Принципи та етапи забезпечення економічної безпеки підприємства	2	2	12
14,15	Структура механізму забезпечення економічної безпеки підприємства	4	4	13
Разом		30	28	122

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота студента ВНАУ є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання.

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
	Підготовка до лекційних та практичних занять	58	щотижнево	Усне та письмове опитування
	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	32	16 разів на семестр	Усне та письмове опитування
	Індивідуальні творчі завдання (розрахункові завдання, проекти, презентації, моделювання економічної безпеки)	26	13 разів на семестр	Корегування під час проведення заняття
	Підготовка до контрольних робіт та тестування	6	2 рази на семестр	Тестування у системі СОКРАТ
	Разом	122		

7. Список основної та додаткової літератури

Основна:

1. Азаренкова Г.М. Менеджмент фінансових потоків економічних агентів: монографія. К.: УБС НБУ, 2009. 335 с.
2. Андреева Г.І. Економічний аналіз: навч.-метод. посібник. К.: Знання, 2008. 263 с.
3. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2009. 326 с.
4. Бачевський Б.Є. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 396 с.
5. Головка В.І. Фінансово-економічна діяльність підприємств: контроль, аналіз і безпека: навч. посібник. К.: ЦНЛ, 2006. 688 с.
6. Добикіна О.К. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 208 с.
7. Зінченко О. Методологічні аспекти оцінки рівня економічної безпеки торговельного підприємства: Торгівля та послуги: тенденції розвитку: зб. наук. пр. студ. / О. Зінченко. К.: КНТЕУ, 2009. 407 с.
8. Іванюта Т.М. Економічна безпека підприємства: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 252 с.
9. Економічна безпека: навч. посіб. для студентів, аспірантів, викладачів ВНЗ за ред. З.С. Варналія. К., 2009. 647 с.
10. Кровов'язюк І.В. Економічна діагностика: навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2013. 450 с.

Додаткова:

13. Гончарук І.В., Томашук І.В. Вплив еколого-економічного фактору на особливості організаційно-економічного механізму використання ресурсного потенціалу сільських територій. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 4. С. 52-62.
14. Kaletnik G., Honcharuk I., Okhota Y. The Waste-free production

development for the energy autonomy formation of Ukrainian agricultural enterprises. *Journal of Environmental Management and Tourism*. 2020. № 11 (3). P. 513-522. DOI: [10.14505/jemt.v11.3\(43\).02](https://doi.org/10.14505/jemt.v11.3(43).02)

15. Калетнік Г.М., Гончарук Т.В. Інноваційне забезпечення розвитку біопаливної галузі: світовий та вітчизняний досвід. *Бізнес Інформ*. 2013. № 9. С. 155-160.

16. Kaletnik G., Lutkovska S. Innovative Environmental Strategy for Sustainable Development. *European Journal of Sustainable Development*. 2020. № 9, (2). P. 89-98. DOI: [10.14207/ejsd.2020.v9n2p89](https://doi.org/10.14207/ejsd.2020.v9n2p89)

17. Sakhno, A., Polishchuk, N., Salkova, I. & Kucher A. (2019). Impact of Credit and Investment Resources on the Productivity of Agricultural Sector. *European Journal of Sustainable Development*, 8(2), 335-345.

18. Sakhno, A., Hryvkiivska, O., Salkova, I. & Kucher, L. (2019). Evaluation of the Efficiency of Enterprises by the Method of Analysis of Functioning Environment. *Journal of Environmental Management and Tourism*, X, 3 (35), 499-507.

19. Sakhno, A., Salkova, I., Broyaka, A. & Priamukhina N. (2019). Methodology for the Impact Assessment of the Digital Economy on Agriculture Development. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*, 8, 160-164.

20. Sakhno, A., Salkova, I., Polishchuk, N., Kucher, L. & Stashko, I. (2020). Efficiency of managing liabilities of enterprises of different types of economic activities. *European Journal of Sustainable Development*, 9 (1), 423-431.

21. Sakhno, A., Salkova, I., Broyaka, A., & Priamukhina, N. (2020). A methodological analysis for the impact assessment of the digitalisation of economy on agricultural growth. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 8s (29), 242-249.

22. Sakhno, A. A., Polishchuk, N. V., Salkova, I. Y., Kucher, L. Y., & Kudyenko, O. M. (2020). Mortgage lending system of agricultural enterprises of Ukraine. *Revista Espacios*, 15 (41). Retrieved from

<https://www.revistaespacios.com/a20v41n15/20411507.html>

8. Методи навчання

- пояснювальна-ілюстративна лекція;
- проблемна лекція;
- дослідницьке заняття;
- дискусійне заняття;
- ділові ігри;
- моделювання ситуацій.

9. Контроль і оцінка результатів навчання

Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів: поточний контроль - загальна відповідність заявленим компетентностям за результатами лабораторних занять - 40 балів (усний контроль: опитування, бесіди, доповіді, повідомлення на задану тему та ін., індивідуальні завдання, розв'язування задач та ін.); рубіжний контроль (колоквіум у формі тестування) - 10 балів; показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності - 10 балів, підсумковий контроль, (екзамен в усній або тестовій формі) - 30 балів. Разом: 100 балів. Якщо здобувач протягом семестру за підсумками поточного та рубіжного контролів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він до заліку не допускається. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками поточного та рубіжного контролів є виконання студентом підсумкової контрольної роботи (колоквіуму).

Форми поточного та підсумкового контролю

- екзамени;
- тести;
- колоквіуми;
- контрольні роботи;
- аналізування виконаних проектів;
- оцінювання аналітичних розробок;
- аналіз поведінки студентів під час змагань;
- висловлення зауважень та порад.

Шкала оцінки знань студента

Оцінка за національною 4-бальною шкалою	Рейтинг студента, бали	Оцінка за шкалою ECTS
Відмінно	90 – 100	A
Добре	82-89	B
	75-81	C
Задовільно	66-74	B
	60-65	E
Незадовільно	35-59	FX
	1-34	F

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Усний виступ, письмові відповіді, виконання і захист творчої роботи, тестування	Критерії оцінювання
90-100 %	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
73-89 %	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
55-72 %	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
35-54 %	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
15-34 %	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0-15 %	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання результатів навчання

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях та роботі на практичних заняттях	10
2	Участь у проектуванні	5
3	Збір матеріалу та його аналітичне обґрунтування	5
4	Участь у змаганнях щодо оцінювання економічної безпеки підприємства	5
5	Формування пакету ініціатив та пропозицій	5
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях та роботі на практичних заняттях	10
7	Участь у проектуванні	5
8	Збір матеріалу та його аналітичне обґрунтування	5
9	Участь у змаганнях щодо оцінювання економічної безпеки підприємства	5
10	Формування пакету ініціатив та пропозицій	5
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Передбачається врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

10. Політика навчальної дисципліни

Дисципліна передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини відсутності на занятті, здобувач презентує виконані завдання під час консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Силабус погоджено

Гарант освітньої програми

_____ Брояка А.А.

(підпис)

